

RASPROSTRANJENOST
SEKUSALNOG
IZNUĐIVANJA
(*SEXTORTION*) **U DRUŠTVU**

ISTRAŽIVANJE O RASPROSTRANJENOSTI SEKUSALNOG
IZNUĐIVANJA (SEXTORTION) U DRUŠTVU

osnovna zamisao istraživanja

prof.dr Mile Šikman
Gorica Ivić

Izdavač: Helsinški parlament građana Banja Luka

Ovo istraživanje je realizovano u sklopu projekta "Građani/ke u borbi protiv tihe korupcije" koji je dio šireg programa "Podrška građanima u borbi protiv korupcije" implementiranog od strane CCI-ja uz finansijsku podršku USAID-a. Sadržaj je isključiva odgovornost Helsinškog parlamenta građana Banja Luka i ne mora nužno održavati stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Sadržaj

1.	Uvod.....	5
2.	Predmet istraživanja.....	7
3.	Cilj i zadaci istraživanja.....	8
3.1.	Opšti cilj istraživanja.....	8
3.2.	Zadaci istraživanja.....	8
4.	Hipotetički okvir istraživanja.....	8
4.1.	Osnovna hipoteza.....	8
5.	Metode, tehnike i instrumenti istraživanja.....	9
5.1.	Uzorak istraživanja.....	9
5.2.	Metode i instrumenti istraživanja.....	9
5.2.1.	Online anketiranje.....	9
5.2.2.	Fokus grupni intervju.....	10
6.	Način istraživanja i rokovi.....	11
7.	Rezultati istraživanja.....	11
7.1.	Rezultati online anketiranja.....	11
7.1.1.	Demografske karakteristike ispitanika.....	11
7.1.2.	Spoznaja, stavovi i raspostranjenost seksualnog iznuđivanja kod nas.....	19
7.1.3.	Lična iskustva sa seksualnim iznuđivanjem.....	22
7.1.4.	Prevenција i zaštita od seksualnog iznuđivanja.....	25
7.2.	Rezultati fokus grupnog intervju.....	27
7.2.1.	Uzorak.....	27
7.2.2.	Pregled fokus grupnog intervju.....	27
7.2.3.	Zaključci fokus grupnog istraživanja.....	32
8.	Diskusija i zaključna razmatranja.....	33
9.	Prilozi.....	34
9.1.	Anketni upitnik.....	34
9.2.	Strukturisani vodič za fokus grupni intervju.....	44

1. UVOD

“Seksualno iznuđivanje” (sextortion) je spoj seksualnog uznemiravanja i zlo-upotrebe povjerene vlasti (korupcije), radi dobijanja seksualne koristi. Ovo je dvoatko ponašanje koje uključuje dvije komponente: seksualnu komponentu i komponentu korupcije. Dakle, na jednoj strani imamo one kojima je povjerena izvršna vlast sa kapacitetom određene moći u odlučivanju, a na drugoj strani imamo ranjive kategorije koje su obično u podređenom položaju. U onim slučajevima kada se povjerena moć zloupotrebljava radi ostvarivanja lične koristi za sebe ili drugog, a tamo gdje ta korist ima oblik seksualne usluge, možemo smatrati da se radi o seksualnom iznuđivanju¹. U tom smislu, seksualno iznuđivanje je oblik korupcije u kojoj se “seksualna korist” radije zahtijeva nego novac, kao način ostvarivanja koristi (podmićivanja). Pod “seksualnom koristi” može se smatrati bilo kakav, eksplicitan ili implicitan, zahtjev za upuštanje u seksualnu aktivnosti, koja ne mora nužno uključivati polni odnos ili čak fizički dodir, već može biti bilo koji oblik neželjene seksualne aktivnosti, kao npr. otkrivanje intimnih dijelova tijela ili zloupotrebe fotografija. S druge strane, pojedina uža shvatanja “seksualnog iznuđivanja” ograničavaju se na ponašanja povezana sa zloupotrebama fotografija, tako što ga definišu kao čin primoravanja drugih da šalju eksplicitne fotografije sebe i naknadno ucjenjivanje žrtava javnim objavljivanjem navedenih fotografija, kako bi se uticalo na osobu da uradi nešto i/ili iz drugih razloga, kao što su osveta ili poniženje². Razvoj savremenih tehnologija i povećan pristup društvenim medijima i pametnim telefonima promijenio je načine na koje počinioci čine ova ponašanja, što seksualnom iznuđivanju daje priličito različitu dimenziju u odnosu na raniji period³.

Ovo je globalni fenomen koji ima razoran uticaj na žene i druge ranjive grupe. Navedeno je rodno određeni oblik korupcije i seksualnog nasilja, koji kao takav nije formalno pravno prepoznat u zakonima u BiH. “Iako je još prije deset godina istaknuto da je potrebno stalno

¹ Hendry, N.H. (2021). Sextortion. In: Miller, K., Wendt, K. (eds) *The Fourth Industrial Revolution and Its Impact on Ethics. Sustainable Finance*. Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-57020-0_23

² Vidi detaljnije: Hong, S., Lu, N., Wu, D., Jimenez, D., Milanaik, R. (2020). Digital sextortion: Internet predators and pediatric interventions. *Current Opinion in Pediatrics* 32(1), 192-197, DOI: 10.1097/MOP.0000000000000854; Wolak, J., Finkelhor, D. (2016). Sextortion: Findings from a survey of 1,631 victims. *Child Abuse Library Online*. Dostupno putem internet: <https://calio.dspacedirect.org/handle/11212/3037>; Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2020). Sextortion Among Adolescents: Results From a National Survey of U.S. Youth. *Sexual Abuse*, 32(1), 30–54. <https://doi.org/10.1177/1079063218800469>

³ O'Malley, R. L., & Holt, K. M. (2022). Cyber Sextortion: An Exploratory Analysis of Different Perpetrators Engaging in a Similar Crime. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(1–2), 258–283. <https://doi.org/10.1177/0886260520909186>

ukazivati i razvijati svijest kod svakog pojedinca o neophodnosti prijavljivanja i procesuiranja ponašanja kojima se koristi moć radi dobijanja seksualnih usluga kao na poseban oblik korupcije u bh. društvu⁴, do sada je malo toga urađeno. Svijest o postojanju seksualne iznude kao oblika korupcije je izuzetno niska, a dodatni problem predstavlja i nedostatak dokumentacije o praksi dokazivanja i institucionalnim mehanizmima utvrđivanja seksualnog iznuđivanja.

Ranija istraživanja specifično navedene problematike nisu bila zastupljena u većoj mjeri u BiH. Možemo izdvojiti istraživanje koje je urađeno od strane TI u BiH, čiji su izvor podataka bili⁵:

1. Podaci dobijeni putem javnih institucija, konkretno pravosuđa: Visokog sudskog i tužilačkog savjeta BiH, te pojedinačnih sudova;
2. Istraživanje i obrada medijskih i internet tekstova i objava koje ukazuju na pojavu sextortiona; i
3. Istraživanje specifičnog sektora, tj. obrazovanje i konkretan fokus na institucije visokog obrazovanja, univerzitete i pojava sextortiona u njima.

Rezultati istraživanja objavljeni su u posebnoj publikaciji⁶.

Neophodni su detaljni podaci o prisutnosti seksualne iznude u javnom i privatnom sektoru, koji mogu pružiti osnovu za dokazima utemeljene zagovaračke aktivnosti kako bi se seksualna iznuda prepoznala u odgovarajućim zakonima i politikama i time demistifikovala pojava koja je po svim dostupnim podacima duboko ukorijenjena u domaće društvo.

⁴Zahiragić, A., et.al. (2011). Suprotstavljanje iznuđivanju seksa sa pozicije moći. Sarajevo: Udruženje žena sudija u Bosni i Hercegovini, str. Dostupno putem intereta: http://www.uzsbih.ba/uimages/publikacije/seksualno_iznudjivanje-prirucnik.pdf, pristupljeno 11.07.2023.

⁵Divjak, B. (2021). Sextortion - prikrivena korupcija : studija slučaja Bosne i Hercegovine. Banja Luka: Transparency International Bosna i Hercegovina, str. 9.

⁶Ibidem

Napomena o terminologiji

U istraživanju se koriste termini seksualna iznuda i seksualna korupcija kao termini kojima se opisuje sextortion.

Etimološki gledano riječ "sextortion" dolazi iz engleskog jezika i čine ga riječi "sex" i "extortion" - što bi u prevodu značilo iznuda ili ucjena na temelju seksualnog sadržaja.

Termin je prvi put upotrijebljen 2008. godine kada su članovi međunarodne asocijacije žena sudija primijetili da sudije iz različitih dijelova svijeta uočavaju vrstu korupcije o kojoj se rijetko govori⁷. Od tada pa do danas termin sextortion se koristi kada se želi definisati zloupotreba povjerenog položaja i moći s ciljem seksualne iznude.

U jezicima u upotrebi u Bosni i Hercegovini se koriste različiti termini da bi se opisala ova pojava. U ograničenom broju istraživanja i tekstova na ovu temu koristi se izvorni termin sextortion, termin seksualna iznuda i seksualna korupcija.

Radi približavanja pojave i samog termina široj populaciji od koje se ne očekuje predznanje u ovoj oblasti, u istraživanju se koriste termini seksualna iznuda i seksualna korupcija. S obzirom da tema nije imala dovoljno pažnje u empirijskim i pravnim istraživanjima ne postoji zvanični i opšteprihvaćeni termin za sextortion u BiH društvu, što svakako treba biti predmet naučne diskusije u narednom period.

2. PREDMET ISTRAŽIVANJA

Predmet istraživanja je seksualno iznuđivanje kao spoj seksualnog uznemiravanja i zloupotrebe povjerene vlasti (korupcije), radi dobijanja seksualne koristi.

Istraživanje treba da omogući i anonimnu podjelu iskustava, što će biti osnova za fokus grupni intervju i dalje studije slučaja.

⁷Breaking the Silence Around Sextortion (2020), Transparency International;
<https://www.transparency.org/en/publications/breaking-the-silence-around-sextortion>

3. CILJ ISTRAŽIVANJA

3.1. Opšti cilj istrtaživanja

Opšti cilj kreiranog empirijskog istraživanja ogleda se u prikupljanju podataka o svijesti i rasprostranjenosti (seksualne iznude) u javnom i privatnom sektoru, a u svrhu utvrđivanje različitih stavova, pogleda i mišljenja ispitanika o predmetu istraživanja. Pored toga cilj se ogleda i u sticanju uvida u stavove i razmišljanja učesnika/ca o pojavi, njenoj rasprostanjenosti, uticaju na pojedince i društvo.

Takođe, cilj istraživanje jeste da se i ispita mogućnost integracije pojma seksualno iznuđivanje "sextortion" u relevantne zakone i politike.

3.2. Zadaci istraživanja

Zadaci istraživanja mogu se definisati na sljedeći način:

Sticanje uvida u razumijevanje i odnos prema pojmu i značenju termina seksualna korupcija;

Utvrđiti spoznaju o tome šta je seksualno iznuđivanje, u čemu se sastoji i kako se manifestuje;

Utvrđiti da li se seksualno iznuđivanje prepoznaje kao društveno neprihvatljivo ponašanje, te da li se kao takvo prijavljuje nadležnim organima i/ili organima gonjenja;

Utvrđiti u kojem obimu su zastupljena lična iskustva sa seksualnim iznuđivanjem;

Ispitati mogućnost integracije pojma seksualno iznuđivanje "sextortion" u relevantne zakone i politike.

4. HIPOTETIČKI OKVIR ISTRAŽIVANJA

4.1. Osnovna hipoteza

Osnovna (opšta) hipoteza može se postaviti da glasi: „Svijest o postojanju seksualnog iznuđivanja kao oblika korupcije je izuzetno niska, što je uticalo na to da je do sada ova pojava uglavnom ostala neprepoznata u smislu prijavljivanja i procesuiranja ovog društveno neprihvatljivog ponašanja“.

5. METODE, TEHNIKE I INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

5.1. Uzorak istraživanja

Uzorka istraživanja činiće do 300 ispitanika, od kojih je njih 275 ispitanika učestvovalo u online anketi koja je pripremljena i distribuirana putem Google upitnika, dok je sa manjim brojem ispitanika, njih ukupno šest, obavljen fokus grupni intervju.

5.2. Metode i instrumenti istraživanja

Istraživanje je realizovano primjenom kvantitativnih i kvalitativnih metoda istraživanja primjerenim za ostvarivanje postavljenog cilja i zadataka istraživanja. U tu svrhu primjenjeni su metode za online anketiranje, kao i realizaciju fokus grupnog intervjua.

U tom smislu pristup istraživanju je iskustvene prirode, budući da se teži razumjevanju problema istraživanja ispitivanjem svakodnevnog znanja i percepcije šire grupe ispitanika putem online ankete, kao i tačno određenih ispitanika putem fokus grupe ispitanika.

5.2.1. Online anketiranje

U cilju prikupljanja podataka o posmatranom problemu istraživanja pripremljen je online anketni upitnik pod nazivom "Istraživanje o rasprostranjenosti seksualnog iznuđivanja (sextortion) u društvu". Ovaj anketni upitnik je kreiran u cilju prikupljanja podataka, te evaluacije dominantnih stavova i mišljenja o seksualnom iznuđivanju, oblicima ispoljavanja i ličnom iskustvu, kao i načinima reagovanja na ovo ponašanje.

Pitanja su sistematizovana u četiri odjeljka i to:

Prvi odjeljak: demografske karakteristike ispitanika,

Drugi odjeljak: spoznaja, stavovi i rasprostranjenost seksualnog iznuđivanja kod nas,

Treći odjeljak: lična iskustva sa seksualnim iznuđivanjem i

Četvrti odjeljak: prevencija i zaštita od seksualnog iznuđivanja.

Navedeni upitnik je distribuiran putem platforme Google upitnik radi popunjavanja, te je ostavljen vremenski period od mjesec dana radi prikupljanja podataka. Prikupljena su 274 odgovora. Nakon dobijenih odgovora pristupilo se njihovoj obradi, koja je izvršena putem Excela. U obzir su uzeta sva ograničenja (nepotpuno popunjeni upitnici, itd.) koja su se ispoljavala u toku obrade.

Online anketa predstavlja glavni način prikupljanja podataka o stavovima, uvjerenjima i iskustvima u vezi sa seksualnim iznuđivanjem.

5.2.2. Fokus grupni intervju

Fokus grupni intervju je dio istraživanja o rasprostranjenosti seksualnog iznuđivanja (sexortion) u društvu koje se realizuje za potrebe ovog projekta. Fokus grupni intrevju je dodatni način prikupljanja podataka u vezi sa seksualnim iznuđivanjem i predstavlja optimalnu podršku i dopunu primarnom načinu istraživanja.

U tom smislu fokus grupno intervjuisanje organizovano je putem grupne diskusije ispitanika koji su fokusirani na posmatrani predmet proučavanja i učesničko posmatranje. Grupa je formirana od strane šest učesnika iz javnog i privatnog sektora. Kao kontrolni mehanizam poslužili su rezultati online ankete koja je prethodno obavljena.

Ambijent za fokus-grupno ispitivanje posmatrane problematike istraživanja formalno je koncipiran, unaprijed pripremljen kroz format pitanja koji je strukturisan, dok je uloga intervjuera/moderatora bila usmjeravajuća. Vrijeme određeno za fokus grupni intervju bilo je do 120 minuta. Cijeli tok diskusije je snimljen, nakon čega je skinut transkript diskusije sa audio zapisa. Pored toga, vođene su bilješke o toku diskusije, kao i o svim relevantnim neverbalnim reakcijama učesnika.

Nakon prikupljenih podataka pristupilo se njihovoj analizi i pisanju istraživačkog izvještaja - zaključaka istraživanja, uključujući: objedinjavanje podataka: upitnika, transkripata i bilješki sa utiscima vođenih tokom intervju; izdvajanje stavova, citata, riječi, izraza koji pogodno mogu da predstavljaju klasifikacione kategorije; kategorizacija jedinica; identifikovanje tema i teorija; izdvajanje ključnih tema i teorija; izdvajanje ključnih ideja i uočenih obrazaca.

6. NAČIN ISTRAŽIVANJA I ROKOVI

Istraživanje je realizovano kroz tri faze.

Prva faza obuhvata izradu metodologije, anketnog upitnika i strukturisanog fokus grupnog vodiča.

Pokazatelj uspješnosti: izrađena metodologija, izrađen anketni upitnik i strukturisani fokus grupni vodič.

Rok: 16.7.2023. godine.

Druga faza obuhvata realizaciju istraživanja. Anketni upitnik je realizovan putem Google platforme (Google upitnik), dok je fokus grupni intervju realizovan nakon prikupljenih i obrađenih podataka iz ankete.

Pokazatelj uspješnosti: realizovana anketa i fokus grupni intervju.

Rok: 31.08.2023. godine

Teća faza obuhvata izradu istraživačkog izvještaja.
Pokazatelj uspješnosti: izrađen istraživački izvještaj.

Rok: 21.09.2023. godine.

7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

7.1. Rezultati online anketiranja

7.1.1. Demografske karakteristike ispitanika

Pitanje 1: Pol ispitanika

Od 274 ispitanika, najveći broj ispitanika, preko 80% je ženskog pola, 232 ispitanice, dok je 42 ispitanika bilo muškog pola.

Pitanje 2: Godine starosti ispitanika

Najveći broj ispitanika je u starosnoj dobi od 20 do 40 godina, preko 55% ispitanika. Do 30% čine ispitanici iz starosne grupe od 41 do 50 godina, dok su ostali ispitanici situirani u starosnim grupama do 20 godina i preko 51 godina života.

Pitanje 3: Mjesto stanovanja ispitanika

Prema mjestu stanovanja najveći broj ispitanika je iz Banje Luke, dok je ostali broj ispitanika iz drugih gradova, kao što su Sarajevo, Laktaši, Doboj, Trebinje, Livno, Visoko, itd.

Pitanje 4: Obrazovanje ispitanika

Preko 80% ispitanika ima visoku stručnu spremu, od kojih njih 25% ima naučni stepen magistra nauka, a 7% ima zvanje doktora nauka. Pored toga, 47 ispitanika je sa srednjom stručnom spremom. Ono što uočavamo da u strukturi ispitanika dominiraju ispitanici sa visokom stručnom spremom što može uticati na zaključivanje u pogledu percepcije seksualnog iznuđivanja, u smislu da ovi ispitanici imaju veću spoznaju o posmatranom problemu istraživanja.

Pitanje 5: Bračni status ispitanika

Najveći broj ispitanika je oženjen/udata, sa udjelom preko 50% ispitanika. Skoro 35% ispitanika su neoženjeni/neudati, dok je 10% razvedeno. Pored navedenog, po pet ispitanika su naveli da su udovice, odnosno da su u vanbračno-partnerskoj zajednici, a jedan ispitanik se izjasnio da je slobodnog bračnog statusa.

Pitanje 6: Zaposlenje ispitanika

Najveći broj ispitanik zaposlen je u javnom sektoru (52,4%) i privatnom sektoru (31,1%). Jedan procenat ispitanika (6,6%) izjasnio se kao nezaposlen/a, dok su se ostali ispitanici izjasnili da rade u nevladnimo sektoru ili rade kao samostalni preduzetnici/e.

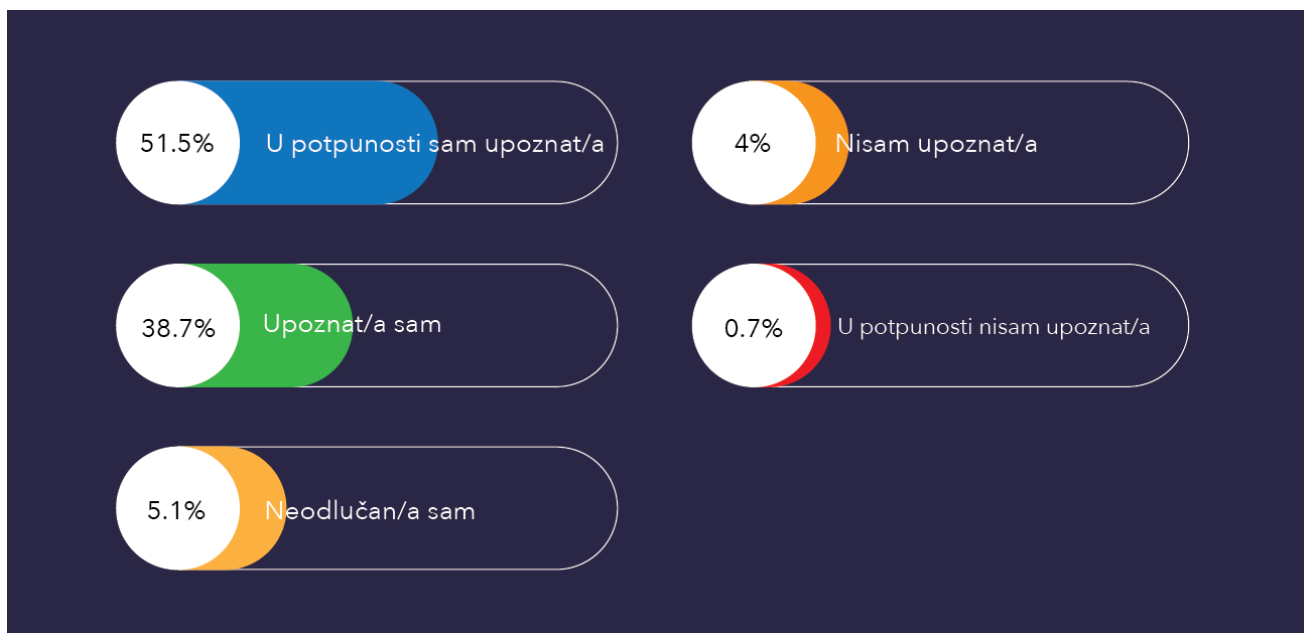
Pitanje 7: Privredna grana zaposlenja

U odgovoru na ovo pitanje ispitanici su se izjašnjavali u pogledu privredne grane ili javne djelatnosti u kojoj su zaposleni. U oblasti javnih djelatnosti navedeni su pravosuđe, zdravstvo, socijalne usluge, obrazovanje (visoko obrazovanje), inspekcija, javna administracija, javna uprava i bezbjednost. U oblasti privrede navedeni su: trgovina, IT sektor, advokatura, osiguranje, mediji, poljoprivreda, energetika, ugostiteljstvo, građevinarstvo i šumarstvo.

Spoznaja, stavovi i raspostranjenost seksualnog iznuđivanja kod nas

Pitanje 8: Da li si upoznat/a sa pojmom seksualnog iznuđivanja?

Slika 1: Da li si upoznat/a sa pojmom seksualnog iznuđivanja?

Izvor: Google upitnik

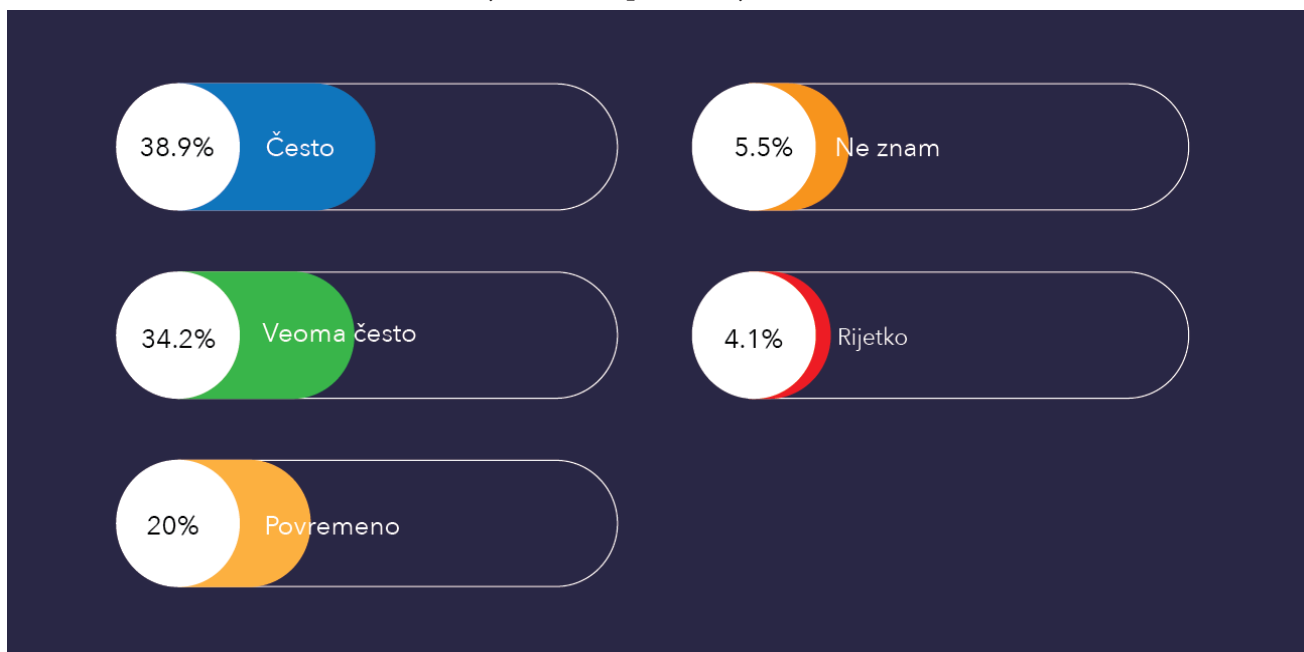
Najveći broj ispitanika, preko 90% je upoznato sa pojmom seksualnog iznuđivanja, dok do 5% ispitanika nije upoznat sa ovom pojavom. Ovakva distribucija odgovora može se smatrati zadovoljavajućom i ohrabrujućom, s tim da je potrebno imati u vidu strukturu ispitanika u skladu sa njihovim stepenom obrazovanja.

Pitanje 9: Seksualno iznuđivanje može se smatrati društveno neprihvatljivim ponašanjem

Na konstataciju da se seksualno iznuđivanje može smatrati društveno neprihvatljivim ponašanjem najveći broj ispitanika, njih preko 95% u potpunosti se slaže ili slaže. Preostalih 11 ispitanika se ne slaže sa pomenutim stavom, dok su tri ispitanika neodlučna. Distribucija odgovora na postavljenu tvrdnju pokazuje da su ispitanici stava da je seksualno iznuđivanje društveno neprihvatljivo ponašanje. Takva distribucija je očekivana.

Pitanje 10: Ovaj fenomen prisutan je u našem društvu

Slika 2: Ovaj fenomen prisutan je u našem društvu

Izvor: Google upitnik

Ispitanici su stanovišta da je seksualno iznuđivanje prisutno u našem društvu, s tim da distribucija odgovora varira od stava da je ova pojava prisutna veoma često (34,3 ispitanika), često (39,1% ispitanika), odnosno povremeno (20,1 ispitanika). Interesantno je da ni jedan ispitanik nije zauzeo stav da se ova pojava nikada ne ispoljava u našem društvu. Navedena distribucija sugerise da se seksualno iznuđivanje ispoljava kod nas, da je prisutno u različitim forma, što utiče na percpeciju ove pojave.

Pitanje 11: Seksualno iznuđivanje u najvećem broju slučajeva pogađa žene i djevojčice?

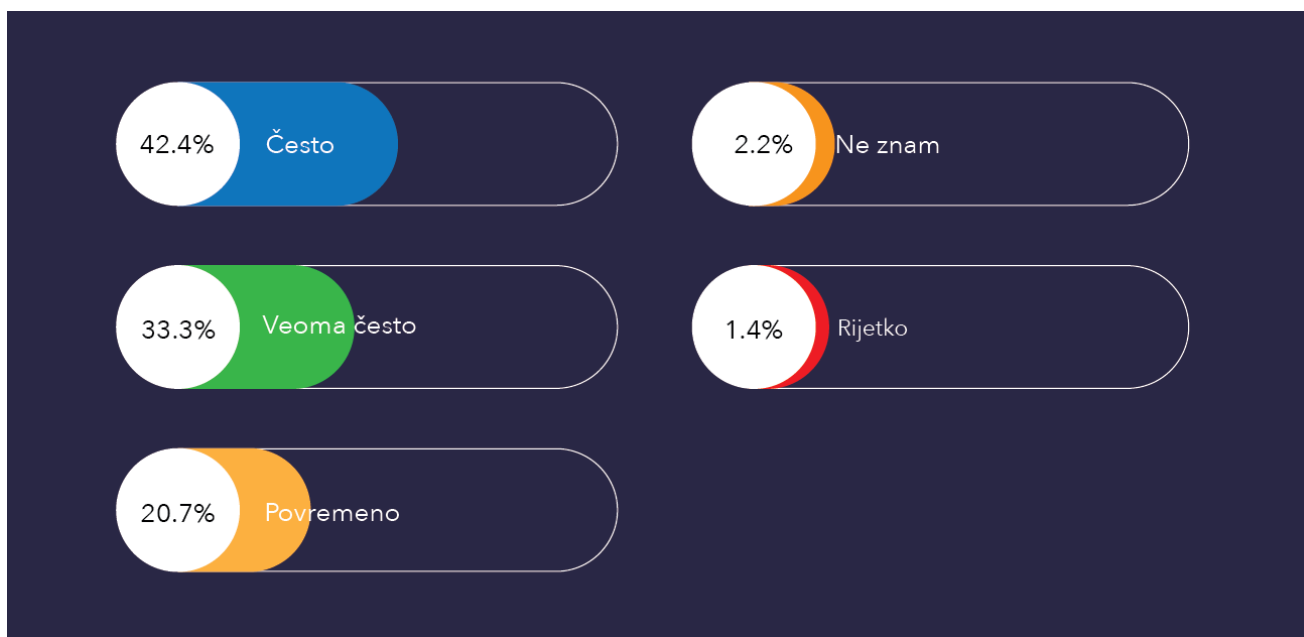
Najveći broj ispitanika se u potpunosti slaže (49,8 %) ili se slaže (43,2 %) sa stavom da seksualno iznuđivanje u većini slučajeva pogađa žene i djevojčice. Pored toga 12 ispitanika je neodlučno, dok se sedam ne slaže s ovom tvrdnjom. Visok udio odgovora sa pomenutim stavom potvrđuje od ranije poznat stav da su žrtve seksualnih delikata uopšte, a samim tim i seksualnog iznuđivanja, uglavnom žene i djevojčice.

Pitanje 12: Seksualno iznuđivanje pogađa žrtve svih uzrasta i ispoljava se u svim sferama života (radu, obrazovanju, sportu, itd.).

Sa tvrdnjom da seksualno iznuđivanje pogađa žrtve svih uzrasta i ispoljava se u svim sferama života (radu, obrazovanju, sportu, itd.) preko 92% ispitanika se slaže. Pored toga, 15 ispitanika je neodlučno u stavu, dok se šest ne slaže sa ponuđenim stavom. Ovakva distribucija je u korelaciji sa distribucijom na prethodno pitanje i potvrđuje ranije usvojen stan u pogledu žrtva seksualnih delikata.

Pitanje 13: Seksualno iznuđivanje dešava se na radnom mjestu.

Slika 3: Seksualno iznuđivanje dešava se na radnom mjestu

Izvor: Google upitnik

Distribucija odgovora na ovo pitanje potvrđuje stav da se seksualno iznuđivanje dešava na radnom mjestu u prilog čemu ide stav da čak 76% ispitanika (33,5 % veoma često i 42,5 % često) koji se u potpunosti slažu ili slažu sa navedenom tvrdnjom. Nadalje, preko 20% ispitanika smatra da se ovakva ponašanja na radnom mjestu dešavaju povremeno, dok šest ispitanika smatra da se dešavaju rijetko, a tri ispitanika su stave da se ova ponašanja ne dešavaju nikada.

Pitanje 14: Koja su to najčešće neprihvatljiva ponašanja koja se dešavaju?

Veliki broj ispitanika, njih 46, 5% smatra da je zloupotreba pozicije radi seksualnog iznuđivanja najčešći način na koji se ovo ponašanje manifestuje. Manji broj ispitanika, njih devet, smatra da se za seksualno iznuđivanje koristi kompromitujući materijal, dok šest ispitanika smatra da je osnova za ovo ponašanje novčana ponuda. Ipak, vrijedno razmtranje jeste da najveći procenat ispitanika (47,3% ispitanika) smatra da se ovo ponašanje ogleda u kombinaciji gore navedenih manifestacija.

Pitanje 15: Na koji način se ispoljavaju ova ponašanja?

Slika 4: Na koji način se ispoljavaju ova ponašanja ?

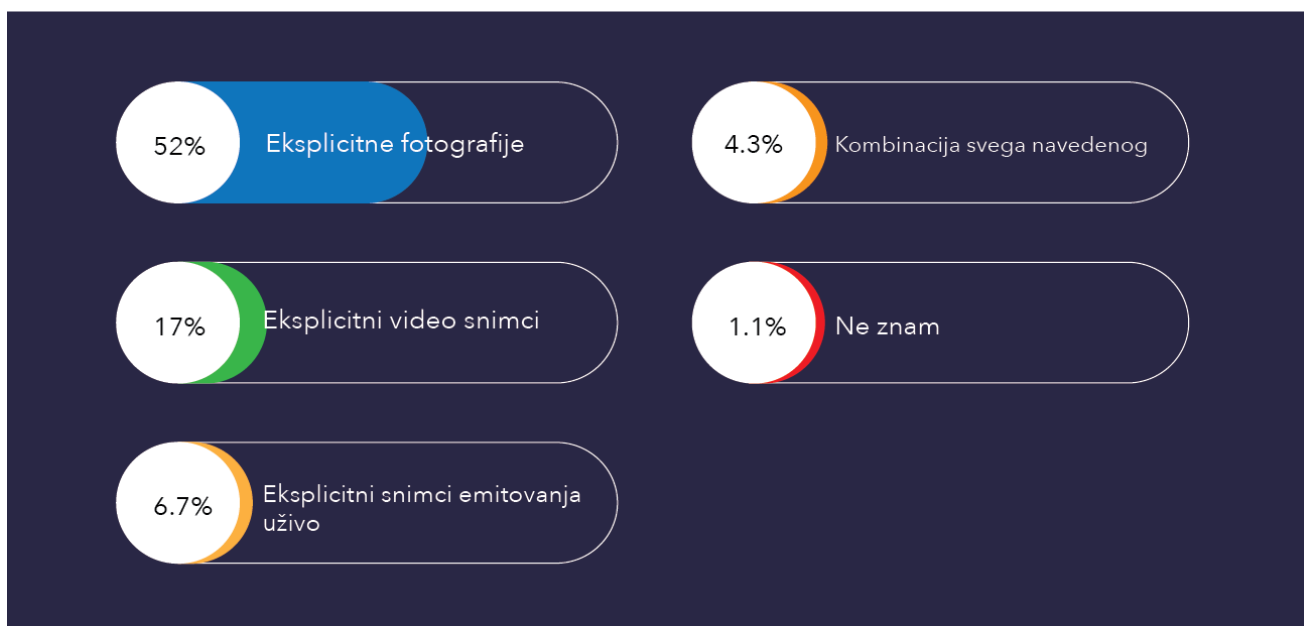

Izvor: Google upitnik

Najveći broj ispitanika smatra da se seksualno iznuđivanje ispoljava verbalnim putem (22.1% ispitanika), dok manji broj ispitanika smatra da se ovo ponašanje ispoljava putem društvenih mreža (4,3% ispitanika), odnosno na neverbalan način (2,2% ispitanika). Ipak, preovlađujući stav ispitanika (69,2% ispitanika) smatra da se ova ponašanja ispoljavaju kombinacijom navedenih oblika, pri čemu dominira verbalna komunikacija.

Pitanje 16: Kao osnov za seksualnu iznudu koriste se:

Slika 5: Kao osnov za seksualnu iznudu koriste se:

Izvor: Google upitnik

Najveći broj ispitanika, njih preko 50% smatra da se kao osnov za seksualno iznuđivanje koriste eksplicitne fotografije žrtve ili bliske osobe, dok još 17% ispitanika smatra da se kao osnov koriste eksplicitni video snimci žrtve ili bliske osobe, odnosno snimci emitovanja uživo kompromitujućeg materijala (6,7%). Pored toga često se koriste opisana ponašanja u ranijim odgovorima, uljučujući svakako zloupotrebu povjerene moći onoga koji vrši seksualno iznuđivanje i podređen položaj žrtve.

Pitanje 17: Seksualno iznuđivanje ispoljava se na direktan način u odnosu izvršilac - žrtva.

Najveći broj ispitanika, preko 81% se u potpunosti slaže ili se slaže da se seksualno iznuđivanje ispoljava na direktan način u odnosu izvršilac - žrtva. Njih 16% ispitanika ne može da se odluči na ovo pitanje u pogledu stava, dok se svega 1,8% ispitanika ne slaže sa postavljenom tvrdom. Ovakva distribucija je očekvana i podudara se sa ranije potvrđenim stavovima u pogledu korelacionog odnosa izvršilac - žrtva seksualnih delikata, u kojima se u najvećem broju slučajeva oni i neposredno poznaju.

Pitanje 18: Seksualno iznuđivanje ispoljava se putem posrednika.

Očekivano je bilo da se distiribucija odgovora na ovo pitanje podudara sa distribucijom odgovora na prethdno pitanje. To znači da smo očekivali da će najveći broj ispitanika biti stava da se seksualno iznuđivanje dominantno ne ispoljava putem posrednika, jer je prethodni stav potvrdio da se ono ispoljava u direktnoj relaciji izvršilac - žrtva. Ipak stavovi ispitanika se donekle razlikuju od očekivanih. Tako najveći broj ispitanika (48,5%) je stava da se ovo ponašanje povremeno ispoljava putem posrednika, dok 14,6% ispitanika smatra da se vrlo često ispoljava putem posrednika, a manje od trećine da se rijetko ispoljava putem treće osobe.

Pitanje 19: Okruženje negativno reaguje na seksualno iznuđivanje.

Slika 6: Okruženje negativno reaguje na seksualno iznuđivanje

Izvor: Google upitnik

Distribucija odgovora na ovo pitanje potvrđuje stav da okruženje reaguje negativno na seksualno iznuđivanje, tako što preko 50% ispitanika potvrđuje da je tvrdnja tačna ili gotovo uvijek tačna. Pored toga 31% ispitanika smatra da okruženje povremeno negativno reaguje na ovu pojavu, dok preko 17% ispitanika smatra da to nije tačno, odnosno da skoro nikada nije tačno. Ovakva distribucija nije u potpunoj korelaciji sa pitanjem kojim najveći broj ispitanika, njih preko 80%, smatra da je seksualno iznuđivanje društveno neprihvatljiva pojava. Razlog može biti u činjenici da okruženje prepoznaje seksualno iznuđivanje kao društveno neprihvatljivu pojavu, ali uvijek i u potpunosti ne osuđuje ovu pojavu.

Pitanja 20: Da li se ovakva ponašanja prijavljuju organima gonjenja kod nas?

Najveći broj ispitanika, njih dvije trećine, smatra da se seksualno iznuđivanje rijetko ili nikada ne prijavljuje organima gonjenja. Njih 23,4% ispitanika smatra da se povremeno ovakva ponašanja prijavljuju organima gonjenja, dok u manjem procentu (oko 5% ispitanika) smatra da se ova ponašanja prijavljuju veoma često i često. Ovakva distribucija odgovora je u korelaciji sa prethodnim stavovima u pogledu negativnog reagovanja na seksualno iznuđivanje, a takođe je i očekivana.

7.1.2 Lična iskustva sa seksualnim iznuđivanjem

Pitanje 21: Da li možete da prepoznate situacije koje se odnose na seksualno iznuđivanje?

Najveći broj ispitanika, njih preko 85%, može da prepozna situacije koje se odnose na seksualno iznuđivanje, dok 8,8% ispitanika rijetko može da prepozna takve situacije, odnosno 2,2% uopšte ne može da prepozna seksualno iznuđivanje. Ovakva distribucija je u korelaciji sa ranijim stavovima u pogledu znanja o seksualnom iznuđivanju.

Pitanje 22: Da li ste imali lično iskustvo sa seksualnim iznuđivanjem?

Distribucija odgovora na ovo pitanje pokazuje da najveći broj ispitanika, njih preko 62% nije imalo lično iskustvo sa seksualnim iznuđivanjem, dok je 17,3% rijetko imalo takve situacije. Pored toga, 13,7% ispitanika povremeno je imalo dodira sa situacijama seksualnog iznuđivanja, oko 7% je imao često ili veoma često ovakve situacije. Ovakva distribucija nije u potpunosti očekivana i možemo smatrati da je rezultat ukupnog broja anketiranih lica, što upućuje na zaključak da su anketu popunila uglavnom osobe koje nisu imale situacije sa seksualnim iznuđivanjem.

Pitanje 23: Ako ste imali lično iskustvo, na koji način se ispoljavalo?

Najveći broj ispitanika koji su se izjasnili da su imali lično iskustvo u vezi sa seksualnim iznuđivanjem, njih 40,6% izjasnili su se da se to ponašanje ostvarilo neposrednim, ličnim putem. Manji broj ispitanika, njih 5,7% naveo je da je seksualno iznuđivanje ostvareno elektronski putem (internet, društvene mreže ili telefonskim putem). Takođe, pojedini ispitanici iako nisu imali neposredno lično iskustvo, o tom ponašanju su čuli od onih osoba koje su imale lično iskustvo, što je na neki način uticalo i na njih.

Pitanje 24: Ukoliko ste imali iskustvo seksualne iznude, možete li navesti u kom kontekstu je bilo zastupljeno?

Slika 7: Ukoliko ste imali iskustvo seksualne iznude, možete li navesti u kom kontekstu je bilo zastupljeno:

Izvor: Google upitnik

Najveći broj ispitanika, njih 16,3% je imao iskustvo u vezi sa seksualnom iznudom u vezi unapređenja na poslu, zatim 14,9% ispitanika je lično iskustvo seksualne iznude imalo u vezi sa stupanjem u radni odnos, dok je 5% imalo takva iskustva u vezi ostvarivanja nekih radnih prava, kao što je pravo na godišnji odmor. Jedan broj ispitanika, njih 8,5%, imalo je iskustva u vezi sa seksualnim iznuđivanjem radi polaganja ispita na fakultetu, zatim polaganja vozačkog ispita i polaganje stručnog ispita. Uočava se da navedena distribucija ispitanika odgovara ranijim stavovima u pogledu seksualnog iznuđivanja u radnom okruženju s obzirom da dominiraju takvi oblici ispoljavanja.

Pitanje 25: Ako ste imali lično iskustvo koliko dugo je trajalo?

Najveći broj ispitanika koji su imali lično iskustvo sa seksualnim uznemiravanjem, njih 30% imali su ovo iskustvo samo jednom, dok je 15,8% ispitanika izjavilo da je ovo ponašanje trajalo manje od tri mjeseca, odnosno 5,8% ispitanica koje su izavile da je ponašanje trajalo manje od šest mjeseci. Suprotno njima, 9,7% ispitanica izjavilo je da je ovo ponašanje trajalo duže od godinu dana.

Pitanje 26: Ako ste imali lično iskustvo na skali od 1 do 10 navedite kako je uticalo na Vaš život (1 – bez uticaja do 10- najveći stepen negativnog uticaja)

Distribucija odgovora ispitanika na ovog pitanje određena je tako da je najveći broj ispitanika (36%) koji su imali lično iskustvo sa seksualnim iznuđivanjem smatra da ovo ponašanje je bilo bez uticaja na njih, dok 18,8% ispitanika smatra da je ostvaren najveći stepen negativnog uticaja, kao posljedica seksualnog iznuđivanja. Ovakva distribucija ispitanika nije u potpunosti očekivana i ukazuje na heterogenost seksualnog iznuđivanja, što za posledicu ima različit stepen uticaja na žrtvu, koji kao što vidimo varira od skoro nikakvog uticaja, do ozbiljnih posljedica.

Pitanje 27: Lično iskustvo seksualnog iznuđivanja povjerio/la sam osobi od povjerenja.

Najveći broj ispitanika, njih 27,7% lično iskustvo seksualnog iznuđivanja ne bi povjerio osobi od povjerenja, dok bi njih 12,4% to učinilo vrlo rijetko, a 13,9% povremeno. Od dobijenih odgovora na ovo pitanje 17,5% ispitanika bi svoje iskustvo povjerilo osobi od povjerenja. Ovakva distribucija ispitanika je u korelaciji sa odgovorima o prijavljivanju ovog ponašanja organima gonjenja.

Pitanje 28: Nisam nikome povjerio/la svoje lično iskustvo.

Slika 8: Nisam nikome povjerio/la svoje lično iskustvo

Izvor: Google upitnik

Distribucija odgovora na postavljeno pitanje ukazuje na moguće razloge neprijavlivanja ovih ponašanja. Tako najveći broj ispitanika, njih 29,1% nisu prijavili ovo ponašanje jer nisu imali povjerenje u organe gonjenja, zatim njih 22,8% su vjerovali da će se sami izboriti sa seksualnim iznuđivanjem, dok je 11% ispitanika imao strah od kasnijih problema. Pojedini ispitanici navode da ovo ponašanje nisu prijavili zbog toga što je seksualno iznuđivanje rezultiralo polnim odnosom, koji je nastavljen na dobrovoljnoj osnovi.

Pitanje 29: Da li ste bili u poziciji osobe koja seksualno iznuđuje?

Najveći broj ispitanika, njih 96,4% nikada nije bio u poziciji osobe koja je bila u ulozi izvršioca seksualnog iznuđivanja, dok je sedam ispitanika bilo rijetko u toj poziciji, a jedan ispitanik je često bio u ulozi izvršioca ovog ponašanja. Ovakva distribucija je očekivana jer navedeno istraživanje nije kreirano kao istraživanja samooptuživanja.

Pitanje 30: Da li ste upoznati/a sa seksualnim iznuđivanjem u svom okruženju?

Najveći broj ispitanika, njih 45% upoznat je ili je u potpunosti upoznat sa seksualnim iznuđivanjem u svom okruženju, dok 35% nije poznato sa ispoljavanjem ove pojave, a 15,5% ispitanika nema stav po ovom pitanju. Distribucija ispitanika na ovo pitanje je u korelaciji sa odgovorima o spoznaji seksualnog iznuđivanja u našem društvu, što upućuje na zaključak da postoji svijest o ovoj pojavi, ali se ne percipira u dovoljnoj mjeri kao neprihvatljivo ponašanje.

7.1.3 Prevencija i zaštita od seksualnog iznuđivanja

Pitanje 31: Ukoliko bi bio/la žrtva seksualnog iznuđivanja isto bi prijavio/la organima gonjenja?

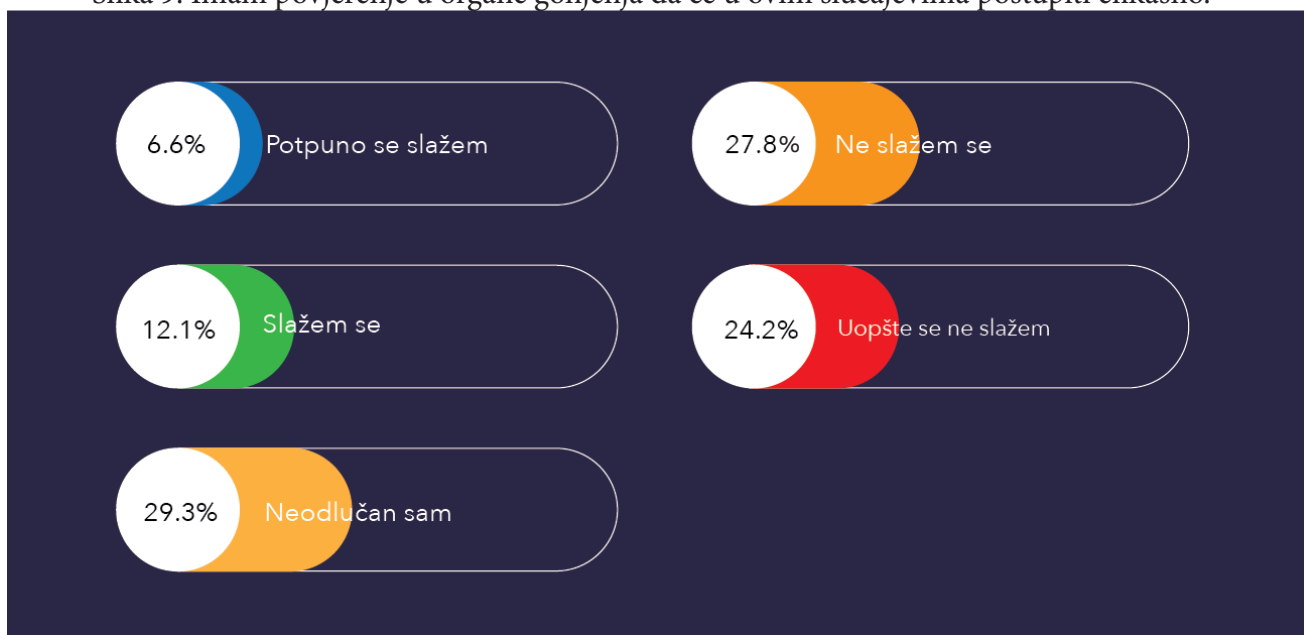
Najveći broj ispitanika, njih 32% bi uvijek prijavio seksualno iznuđivanje ukoliko bi bilo žrtva ovog ponašanja, dok bi 23,5% to vjerovatno uradio, a 18% ispitanika samo ponekad. S druge strane, 15,7% ispitanika ovo ponašanje ne bi prijavilo organima gonjenja. Ovakva distribucija je u suprotnosti sa odgovorima ispitanika koji su imali lično iskustvo sa seksualnim iznuđivanjem i obično nisu prijavljivali ovo ponašanje.

Pitanje 32: Ukoliko biste imali saznanja o seksualnom iznuđivanju, isto bi prijavili organima gonjenja?

Skoro identična distribucija ispitanika na ovo pitanje je kao i na prethodno pitanje. Tako najveći broj ispitanika bi prijavio ovakvo ponašanje kada bi za njega saznao, dok manji broj ispitanika to ne bi učinio. Ovakva distribucija ispitanika nije očekivana, s obzirom da se saznanja za mnoge delikte seksualnog nasilja ne prijavljuju. Vrlo često se radi i o težim krivičnim djelima.

Pitanje 33: Imam povjerenje u organe gonjenja da će u ovim slučajevima postupiti efikasno.

Slika 9: Imam povjerenje u organe gonjenja da će u ovim slučajevima postupiti efikasno.

Izvor: Google upitnik

Najveći broj ispitanika, preko 50% nema povjerenja da će organi gonjenja u slučaju prijave za seksualno iznuđivanje postupiti efikasno, dok njih 18% smatra suprotno. Veliki udio ispitanika, skoro svaki treći ispitanik nema stav po ovom pitanju. Ovakva distribucija je u korelaciji sa ranijim pitanjima o razlozima neprijavlivanja ovih ponašanja organima gonjenja, a to je upravo nedostatak povjerenja da će postupiti efikasno.

Pitanje 34: Nužna je pojedinačna kriminalizacija seksualnog iznuđivanja u domaćem pravnom sistemu.

Slika 10: Nužna je pojedinačna kriminalizacija seksualnog iznuđivanja u domaćem pravnom sistemu

Izvor: Google upitnik

Najveći broj ispitanika, preko 85% smatra da je potrebno inikriminisati ovo ponašanje kao posebno krivično djelo. Ipak po ovom pitanju potreban je naročit oprez, jer ovakvi stavovi mogu predstavljati odraz punitivne javnosti, što u praksi ne znači nužno rješavanje problema.

Pitanje 35: Šta možete učiniti da ne budete žrtva seksualnog iznuđivanja?

U odgovoru na ovo pitanje ispitanici su navodili različite odgovore. Jedan broj ispitanika smatra da ne mogu pojedinačno uraditi ništa da ne budu žrtva seksualnog iznuđivanja, pri čemu je na državi da ih zaštiti, dok su drugi ispitanici navodili konkretne postupke. Na primjer važnost pravovremenog prepoznavanja potencijalnog seksualnog iznuđivanja i prijavljivanje osobi od povjerenja, a potom i nadležnim organima, uključujući i organe gonjenja. U tom smislu proizilazi i potreba sprovođenja više medijskih kampanja o seksualnom iznuđivanju na radnom mjestu, kako bi se javnosti učinile dostupnim više informacija šta žrtva treba da preduzme u slučaju da je žrtva seksualnog iznuđivanja, kome se mogu obratiti, a koje su kazne za osobe koje iniciraju seksualno iznuđivanje, itd. Zanimljivi su odgovori koji sugerišu ponašanje na društvenim mrežama, koje bi trebalo biti odgovorno, kako u pogledu postavljanja fotografija, video materijala, tako i u pogledu komunikacije sa drugim korisnicima, uključujući svakako i potencijalne izvršioce seksualnog iznuđivanja.

Pitanje 36: Ukoliko ste bili izloženi seksualnoj iznudi, možete li opisati događaj?

U odnosu na odgovore na ovo pitanje izdvojili bi jedan koji na najbolji način opisuje seksualno iznuđivanje:

"Moj nadređeni je svaki kontakt sa mnom koristio da mi da do znanja da želi sex, namjerni dodiri po ruci, dvosmisleni razgovori, česti pozivi da dođem kod njega u ofis, poljubac u obraz. Ja sam se izvlačila iz toga kulturno jer mi je trebalo posao a on mi je onda namjerno otežavao radne zadatke, urlao za svaku sitnicu dok ne bi ponovo došao u situaciju da nešto pokuša. Treba reći da on nikad ništa nije predlagao konkretno nego je sve bilo hinjski i kao slučajno valjda da bih ja na kraju bila kriva za sve. Bio je to strašan začarani krug iz kojeg sam ipak izašla tako što sam dala otkaz. Taj grč na poslu i stres ne može se opisati riječima a sve je kod mene prouzrokovalo anksioznost i napade panike. Sistemu ne vjerujem pa prijavljivanje nije ni bila opcija. Smatram da kod nas okolina uvijek osuđuje žrtvu umjesto nasilnika, pa nisam bila spremna i na to".

Pitanje 37: Da li se slažete da opis ovog događaja koristimo za kampanju na društvenim mrežama koja ima za cilj da doprinese podizanju svijesti o seksualnoj iznudi? Svi podaci su anonimni.

Najveći broj ispitanika se ne slaže da se opis ovih događaja koriste za kampanju na društvenim mrežama koja ima za cilj da doprinese podizanju svijesti o seksualnoj iznudi. Distribucija odgovora na ovo pitanje je očekivana.

7.1.4. Zaključci online anketnog istraživanja

Na osnovu navedenih rezultata istraživanja mogu se izvesti i određeni zaključci, kako slijedi:

-da je seksualno iznuđivanje društveno neprihvatljivo ponašanje, a da su ispitanici u velikom procentu upoznati sa značenjem (definisanjem) ove pojave. U prilog tome ide i činjenica da u odnosu na lično stanovište o seksualnom iznuđivanju najveći broj ispitanika može da prepozna situacije koje uključuju seksualno iznuđivanje.

- da je seksualno iznuđivanje prisutno u našem društvu, u prilog čega ide vrlo vioka distribucija odgovora ispitanika da se ova pojava ispoljava veoma često kod nas. Ipak, to ne potvrđuju u potpunosti stavovi ispitanika koji su imali lično iskustvo, kojim je potvrđeno da je najveći broj ispitanika imao lično iskustvo u vezi sa seksualnim iznuđivanjem samo jednom i nikada više, dok je manji broj ispitanika imao ovo iskustvo duže od godinu dana. U vezi sa ovim jeste i uticaj seksualnog iznuđivanja na žrtvu, koji je u najvećem broju slučajeva ocijenjen kao vrlo nizak ili da ga uopšte nije bilo, dok je manjem broju slučajeva imao ozbiljne posljedice po žrtvu.

-da u velikom broju slučajeva okruženje reaguje negativno na ovu pojavu, ali ima i onih koji smatraju da to nije uvijek slučaj. Razlog za takav stav može biti u činjenici da okruženje prepoznaje seksualno iznuđivanje kao društveno neprihvatljivu pojavu, ali uvijek i u potpunosti ne osuđuje ovu pojavu. Ponovo se potvrđuje teza, kao i kod sličnih oblika seksualnog nasilja, npr. seksualnog uznemiravanja, da su ova ponašanja prepoznata kao društveno neprihvatljiva, ali se tolerišu u društvu i ne prijavljuju organima gonjenja. U prilog tome, evidentni su stavovi u pogledu neprijavlivanja ovih ponašanja, pri čemu se seksualno iznuđivanje obično ne prijavljuje organima gonjenja, što je na neki način i očekivano. Osnovi razlog neprijavlivanja jeste nepovjerenje u organe gonjenja da će efikasno postupiti po prijavi seksualnog iznuđivanja. Slična je distribucija ispitanika i u pogledu neprijavlivanja ovih ponašanja osobi od povjerenja, čime se dodatno potvrđuje postavljena teza.

-da seksualno iznuđivanje u najvećem broju slučajeva pogađa žene i djevojčice svih uzrasta i ispoljava se u svim sferama života (radu, obrazovanju, sportu, itd.). U prilog tome je i stav ispitanice koja je u opisu ličnog iskustva navela da je bila žrtva, zato što je žena, bez nekog posebnog povoda ili osnova.

-da je seksualno iznuđivanje veoma često i/ili često prisutno u radnom okruženju, a ispoljava se stavljanjem osobe u nepovoljan položaj i "pravljenjem pritiska oko nje" (npr. prijetnja disciplinskim postupkom, produženje ugovora o radu i sl.), odnosno ucjenama raspoređivanja na radno mjesto i/ili unapređenja i napredovanja. Vrlo često se neformalni sastanci koriste kako bi se ispoljilo seksualno iznuđivanje, a ponekada je to na suptilan način, stavljanjem na izgled raznih benefita i pogodnosti, pristup resursima, korištenje slobodnog vremena, itd.

-da se seksualno iznuđivanje uglavnom manifestuje u ponašanjima koja predstavljaju kombinaciju zlupotreba povjerene moći, iskorištavanjem kompromitujućeg materijala i/ili novčanom ponudom.

-da se seksualno iznuđivanje uglavnom ispoljava verbalnim putem, neverbalnim putem ili putem društvenih mreža, pri čemu je dominantna kombinacija navedenih načina ispoljavanja ovog neprihvatljivog ponašanja. U te svrhe vrlo često se seksualna korist direktno ili indirektno usmeno zahtijeva i/ili putem pisanih poruka (telefonom, društvenim mrežama, putem Interneta), koje mogu imati i dvosmisleni sadržaj.

-da se kao osnov za seksualno iznuđivanje koriste fotografije i video materijali, eksplicitnog sadržaja žrtve ili bliske osobe ili sadržaj uživo emitovanog eksplicitnog materijala, koji je pogodan za seksualno iznuđivanje. Obično se radi o raznim vidovima kombinacija navedenih osnova za seksualno iznuđivanje, kojima se vrlo često mogu pridodati i pojedinačna ponašanja kao što su ogovaranja, nepristojne ponude.

-da se seksualno iznuđivanje uglavnom ispoljava na direktnoj relaciji izvršilac žrtva, dok se u određenim slučajevima ovo ponašanje može manifestovati i putem posrednika. Ipak, neposrednim, ličnim putem je ubjedljivo najveći broj slučajeva seksualnog iznuđivanja.

-da se seksualno iznuđivanje može spriječiti na različite načine, uključujući ne samo aktivnost organa gonjenja i drugih državnih organa, već i kroz pojedinačne postupke i ponašanje žrtve. Na primjer, kao što bi bilo na vrijeme prepoznavanje potencijalnog seksualnog iznuđivanja i prijavljivanje osobi od povjerenje, a potom i nadležnim organima ili odgovornije korišćenje društvenih mreža i komunikacije putem njih, u pogledu postavljanja vlastitog sadržaja (video materijala, fotografija i slično).

7.2 Rezultati fokus grupnog intervjua

7.2.1 Uzorak

6 učesnika/ ca

Ucesnik/ca	Stručna sprema	Zaposlenje po sektoru	POL
A1	VSS	Javni	M
A2	VSS	Javni	Ž
A3	VSS	Javni	Ž
A4	VSS	Nevladin sektor	Ž
A5	VSS	Nevladin sektor sa iskustvom u privatnom	Ž
A6	VSS	Javni sektor	Ž

7.2.2. Pregled fokus grupnog intervjua

I Uvod - 10 minuta

Pojašnjavanje cilja istraživanja, svrhe fokus grupe te pojašnjavanje za koje potrebe se istraživanje realizuje.

Utvrđivanje pravila rada i uputstava koja treba slijediti

Predstavljanje učesnika/ca

II Pitanja koja se diskutuju

1. Da li ste upozanti sa pojmom seksualna korupcija/iznuda? Kako ga Vi razumijete?

A 1 - Jedna vrsta polne ucjene, kao krivičnog djela, gdje se za uslugu traži zadovoljenje polne strasti.

A 2 - Kroz profesionalni rad se nisam susrela nikada, samo na osnovu ličnog interesovanja putem medija i društvenih mreža.

A 3 - Ne, nikada

A 4 - Više sam upoznata sa engleskim terminom

A 5 - Čula sam, mislim da je to vrsta polne ucjene

A 6 - Toga je uvijek bilo, samo se nije tako zvalo

2. Šta mislite koliko su osobe iz opšte populacije upoznate sa ovim pojmom?

A 2 - Mislim da nisu dovoljno.

A 3 - Mislim da dobro prepoznaju opšti pojam korupcija, ali seksualna korupcija mislim da im nije poznata.

A 1 - Nisu dovoljno.

A 5 - Mislim da opšta populacije ne prepoznaje pojam kao takav, ali znaju šta je suštinski.

A 4 - Mislim da, i ako su čuli za ovaj pojam, zbunjeni su. Previše je termina koji se pojavljuju i uvode u zakon, od uznemiravanja, polne ucjene, iskorištavanja, zlostavljanja i sl, pa je teško razlikovati.

3. Šta čini seksualnu iznudu/korupciju, koji su to elementi?

A 2 - Elementi koji čini demonstracije moći kao i u svim drugim oblicima nasilja.

A 1 - Mora postojati posljedica po žrtvu.

A 4 - Mora postojati zavisnost žrtve od učinioca u nekom smislu.

A 5 - Sigurno više različitih elemenata, od dobiti, seksualne usluge, odnosa zavisnosti i sl.

A 3 - Ako govorimo o krivičnom djelu, onda je to subjektivna kategorija, za nekoga je to seksualna korupcija, a za nekoga prihvatljiv način ostvarivanja određenog cilja.

4. Da li mislite da je to problem i da li je prisutan u našem društvu?

A 1 - Da, sigurno.

A 4 To je u muškom društvu kvalitet više. Ne da je to neprihvatljivo, nego vrijednost osobe koja to radi raste, poželjno je i nailazi na pohvale i odobravanja.

A 3 - Prisutno je kao klasična trgovina tijelom da bi se postigao određeni cilj.

A 2 - Sigurno jeste, kod nas je često i okrivljivanje žena da su koristeći svoje tijelo došle do određenog uspjeha, postoji ubjeđenje da je svaka žena koja je pretekla nekog muškarca u profesionalnom smislu učinila to "preko kreveta".

5. Šta mislite ko su najčešće žrtve seksualne iznude/korupcije?

A 5 - Svi mogu biti žrtve seksualne korupcije.

A 2 - Žene su više izložene u odnosu na muškarce.

A 4 - Mlađe osobe kao ranjivija kategorija društva.

A 1 - Svi slojevi i kategorije društva mogu biti izloženi.

6. Da li ste se ikad susreli sa nekim ko je doživio seksualnu iznudu/korupciju?

A 1 - Da, poznajem osobe koje su izložene seksualnoj korupciji u nekom obliku.

A 2 - Upoznata sam sa različitim oblicima seksualnog nasilja, naročito nad djecom, ali ne poznajem nikoga ko je doživio nešto što bih shvatila kao seksualnu korupciju.

A 4 - Imala sam blaži oblik seksualnog uznemiravanja, ali ne korupcije.

A 5 - Doživjela sam seksualno uznemiravanje u radnom ambijentu, ali ne seksualnu korupciju, poznajem žene koje su doživjele neki oblik ucjene seksualne prirode, ali ne znam da li je to bila korupcija.

A 6 - Doživjela sam seksualno uznemiravanje na radnom mjestu, koje se završilo jednom epizodom, ali nije se ponavljalo.

A 3 - Ne, ne poznajem nikoga i meni se nije desilo.

7. Imate li neki primjer?

A 1 - *Poznajem muške kolege koji su svjesni svoje moći i položaja, mogućnosti da nešto urade, završe i da neprestano koriste. To je strašno. To su ljudi koji su na visokoj društvenoj ljestvici. To su za njih uobičajen, normalan i prihvatljivi oblik ponašanja, koje obilato koriste. Percepcija je: ja imam moć i to obilato koristim, ne treba mi da budem lijep, pametan i zgodan.*

A 4 - Meni se desilo seksualno uznemiravanje u okviru radnog okruženja, ali ne seksualna korupcija. Ni kriva ni dužna, ničim ga nisam izazvala, neugodno sam se osjećala.

A 5 - Ja sam imala dva negativna iskustva koja bi okarakterisla kao seksualno uznemiravanje, jedno u djetinjstvu, a drugo neprimjereni dodiri od strane kolege na poslu.

A 6 - I ja sam imala iskustvo seksualnog uznemiravanja u radnom kolektivu, u javnom sektoru.

A 3 - Nemam neki primjer, ja nisam doživjela, nije bilo pritisaka ta vrste.

8. Šta mislite, gdje je najviše prisutan? U kojim društvenim strukturama?

A1 - U svim slojevima društva, ali najvažnije je pitanje gdje je seksualna korupcija najštetnija i najopasnija. Smatram da je najštetnija u obrazovanju, jer je pitanje da li će mlade osobe koje su izložene (npr studentice i studenti) bilo kome reći. Odrasle osobe će se lakše oduprijeti.

A2 - *Svugdje, i u fabrikama gdje se radi za minimalac i u kompanijama gdje se juri za karijerom. Tamo gdje se radi za minimalac radi se na najnižem, najnehumanijem i najužasnijem nivou. Dok je u kompanijama gdje se juri za karijerom klasična trgovina tijelom.*

A1 - U principu gdje god vlada hijerarhija postoji seksualna korupcija.

A4 - Dok sam radila u marketingu, u privatnoj firmi, prećutno je postojalo nametanje da žene ljepšeg izgleda rade sa klijentima kako bi postigle bolje rezultati. Mislim da postoji svugdje.

A5 - Ne postoji dio društva gdje ne postoji ovaj oblik ponašanja

A6 - Smatram da je u obrazovanju najopasnije, jer su posljedice najveće, jer su mladi ljudi najosjetljivija i ranjiva kategorija jer je pitanje hoće li mladi ljudi nekom reći i povjeriti.

A3 - U svim društvenim strukturama, a posebno onde gdje je skoncentrisana moć.

9. Šta bi mogli biti uzroci seksualne korupcije? Zbog čega?

A2 - Nesigurnost osoba koje vrše seksualnu korupciju, nizak nivo samopoštovanja.

A1 - *Loš izbor kadrova koji imaju hirerhijsku moć, negativan proces napredovanja. Napredovanje ne dolazi po zaslugama i po prirodi. Kad bismo imali sređen sistem u kojem je generalna korupcija svedena na minimum onda bi i seksualna korupcija bila manje izražena.*

A3 - Društvo koje njeguje i u kojem je sveprisutna korupcija svih oblika pa i seksualna.

A4 - Moralno posrnuće u svim segmentima društva

A5 - Njegovanje negativnih obrazaca ponašanja, odsustvo pozitivnih vrijednosti generalno u društvu.

10. Koje društvene strukture i strukture sistema se trebaju baviti ovim problemom?

A1 - Pitanje je šta kod seksualne korupcije društvo/sistem treba da zaštiti, da li polni integritet, moral ili nešto drugo i onda možemo odrediti koje su to strukture koje se trebaju baviti ovim problemom.

A4 - U obrazovanju na prvom mjestu, da se djeca uče šta je dozvoljeno, a šta nije. Da imaju osobu kojoj se mogu povjeriti ukoliko to ne mogu reći roditeljima.

A2 - Generalno veliki problem je što smo mi društvo korupcije u svim poljima, sad se postavlja pitanje šta je gore: seksualna ponuda da postigneš nešto ili kada se traži nešto drugo.

A4 - Osnovno obrazovanje jer je to mjesto koje je obavezno za sve.

A1 - Nije lako odgovoriti jer je intencija svih pravnih sistema da se bježi od morala, jer on je podložan promjenama. Polne slobode su imperativ u društvu.

A6 - Trebamo se zapitati o odgovornosti društva u kojima je ženama nametnuto da smatraju da je tijelo alat za postizanje uspjeha.

A2 - Raditi na svijesti roditelja da djecu uče da moć ne kupuje ljubav, da uče djecu od najranijeg uzrasta pravim vrijednostima.

A5 - Ne slažem se da se dijete u školi treba učiti seksualnoj korupciji, mislim da je to nerealna priča i da je obrazovanje društvena struktura koja se treba baviti ovim problemom. Ovdje nije problem žrtva, nego je oni koji to rade. Problem je u drugima, a ne u djeci. Društvo se mora mijenjati da ovi oblici ponašanja ne budu normalni.

11. Da li bi ste Vi nekome koga poznajete savjetovali da prijave seksualnu iznudu/korupciju? Kome?

A5 - Vjerovatno bih

A1 - *Ja bih savjetovao, ali pod uslovom da se prije toga žrtva dobro pouči, da mora da prođe kroz teške postupke, da to nije jednostavno, da nije prijatno, da će sigurno biti još dodatnih neprijatnosti. Da bude spremna da će možda biti osuđena od strane porodice i javnosti, i da je to teška bitka.*

A2 - *Znam da je ispravan odgovor savjetovala bih je da prijavi, ali ja to ne bih uradila zato što mislim da naše društvo i kako nam sve funkcioniše nije spremno da da odgovor. Ja svog nekoga, svoju sestru, prijateljicu, sebe ne bi izložila teroru koji bi je čekao kroz proces. Mislim da bi stav društva bio: "Pasalo ti je dok ti je trebalo". Mislim da bi osoba koja prijavi previše propatila kroz taj proces. S obzirom da svako ima priliku danas da svoje mišljenje iznese, i osoba koja prijavljuje bi to sve čula i vidjela. Savjetovala bi da traži drugi posao, da se osnažuje i ide nekim drugim putem. Kad budemo kao društvo spremni, onda da.*

A 3 - Ja bih, jer ako nemamo krivično djelo onda nikada nećemo biti društvo koje je spremno da odgovori na ovakva ponašanja.

A 4 - Ne znam, nisam sigurna.

A 6 - Ja ne bih savjetovala, jer ne mogu garantovati da će sve biti dobro.

12. Šta je po vama dovoljan i adekvatan odgovor društva na seksualnu iznudu/korupciju?

A 4 - Samo društvo koje je u stanju odgovoriti na sve oblike korupcije može odgovoriti i na ovaj oblik. Ne može se posmatrati izolovano od drugih oblika korupcije. Neophodno je uspostaviti odgovor na sve oblike korupcije. Svi smo mi članovi društva i svako ima svoju odgovornost.

A 1 - Svi smo mi društvo i trebamo povećati svoje razumijevanje, uticati na članove naše porodice

A 3 - Kontinuirano podizanje svijesti, i stvaranje kapaciteta da žrtva uvijek ima nekoga kome se može povjeriti. Društvo treba da se baviti seksualnim obrazovanjem. Kad budemo imali svijest o seksualnom ponašanju i odgoju i odgovor društva će biti drugačiji.

Da li smo nešto propustili navesti/pomenuti u današnjoj diskusiji?

A 3 - Trebamo se nadati da će biti bolje, da će sve korupcija generalo smanjiti, pa samim tim i ovaj oblik korupcije.

A 1 - Podizanje svijesti na svim nivoima i ohrabrivanje žrtava da progovore i prijave.

7.2.3. Zaključci fokus grupnog istraživanja

Većina ispitanika/ca (pet od šest) navodi da prepoznaje pojam seksualna iznuda/korupcija, razumije značenje i percipira ga kao jedan od oblika seksualnog nasilja. Jedna učesnica nije upoznata sa ovim pojmom.

Svi ispitanici/ce smatraju da opšta populacije nije upoznata sa pojmom i da trend uvođenja i lokalizacije stranih pojmova u oblasti pravnog normiranja krivičnih djela doprinosi zbunjenosti građana i građanki.

Kada su u pitanju elementi koji čine seksualnu iznudu vidljivo je nedovoljno razumijevanje, te u tom kontekstu učesnici/e ne mogu razjasniti da li se radi o djelu koje je potrebno krivično sankcionisati ili o nekom obliku nemoralnog, neprimjerenog ponašanja i/ili zloupotrebe položaja.

U kontekstu prisutnosti, učesnici apsolutno smatraju da je seksualna iznuda/korupcija prisutna u svim slojevima društva i u svim kontekstima, te da je najizraženija na mjestima gdje je prisutna hijerarhija moći, uticaja i interesa. Učesnici/e smatraju da svi mogu biti žrtve, bez obzira na pol, porijeklo društveni status i sl, ali da su žene više izložene u odnosu na muškarce.

Kada su u pitanju iskustva, polovina učesnika/ca, njih 50% je doživjelo neki od oblika seksualnog uznemiravanja, ali nisu imali iskustva sa seksualnom korupcijom i manji broj mučesnika/ca, njih 30% (dva učesnika) poznaje nekoga koje bio izložen nekom obliku seksualne korupcije.

Učesnici/e su kontinuirano podcrtavali da je posebno važno obratiti pažnju na mjesta/kontekste u kojima je pojava seksualne korupcije najštetnija za pojedinca i društvo, te kao takve percipiraju mjesta gdje su skoncentrisane ranjive grupe koje nemaju resursa da prepoznaju i da se odupru ovoj pojavi, kao što su mlade osobe.

Učesnici seksualnu korupciju posmatraju u opštem kontekstu, te smatraju da je na ovaj oblik korupcije teško odgovoriti u društvu koje nema adekvatan odgovor ni na druge oblike koruptivnog ponašanja. Pored toga smatraju da cjelokupno društvo podržava i njeguje negativne društvene vrijednosti što doprinosi visokoj toleranciji na seksualnu korupciju.

Kada je u pitanju odgovor na seksualnu iznudu/korupciju i prijava nadležnim institucijama, mišljenja su podjeljena, 50% bi posavjetovalo osobu koju pozna da prijavi dok druga polovina to ne bi uradila jer smatra da bi to bilo traumatično iskustvo za osobu koja prijavlje i ne vjeruju da bi institucije sistema adekvatno odgovorile i zaštitile žrtvu.

U smislu odgovora sistema i društva na seksualnu iznudu/ korupciju učesnici prepoznaju značaj ličnog/pojedinačnog odnosa prema problemu u kontekstu osude i podizanja svijesti na mikro nivou, u svojoj porodici i socijalnoj zajednici, te važnost da institucija prepoznaju i odreaguju na problem.

Kao ključnu instituciju u smislu prevencije i podizanje svijesti pet od šest učesnika/ca smatra da je uloga obrazovnih institucija ključna, te da kroz razne programe unutar vaspitno - obrazovnih ustanova treba adresirati ovaj problem. Programi bi trebalo da obuhvate seksualno obrazovanje, prevenciju nasilja, učenje pozitivnim vrijednostima i sl. Jedna učesnica smatra da to prevazilazi kapacitete obrazovnih instsitucija i da je potrebno raditi sa osobama koje vrše korupciju i primarno djelovati na korupciju generalno, što će dovesti do smanjivanja i seksualne korupcije.

8. DISKUSIJA I ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Planirano istraživanje je bilo obima do 500 ispitanika, online putem. Iako je u okviru projekta organizovana široka distribucija anketnih upitnika, te sponzorisane objave o istraživanju putem društvenih mreže, svega je 275 ispitanika popunilo anketu. Taj broj je bio i značajno manji, ponekada i do 50% na grupu pitanja o ličnom iskustvu sa seksualnim iznuđivanjem. Zbog toga se stiče utisak da su na ovu grupu pitanja uglavnom odgovarale osobe koje i nisu imale lično iskustvo sa seksualnim iznuđivanjem. Ovaj podatak takođe može dopuniti stav o prepoznavanju, odnosno neprepoznavanju seksualnog iznuđivanja kao društveno neprihvatljive pojave. Takođe, formirana je samo jedna fokus grupa, pri čemu dobijeni rezultati istraživanja mogu predstavljati dobru osnovu za nastavak istraživanja primjenom ove metode.

Uzimajući u obzir sve navedeno mogu se izvesti tri generalna zaključka:

1. Postoji svijest o seksualnom iznuđivanju kao društveno neprihvatljivom ponašanju. Ipak možemo konstatovati da ona nije visoko razvijena u prilog čemu idu rezultati istraživanja koji nas upućuju da se ovo ponašanje i dalje toleriše, obično ne prijavljuje organima gonjenja, često zanemaruju posljedice ispoljavanja, što može biti osnova i/ili uvod u teže oblike seksualnog nasilja.
2. Aktuelno zakonodavstvo, kao što je krivično, ne prepoznaju seksualno iznuđivanje kao posebno krivično djelo. Pojedini elementi ovog ponašanja sadržani su u opisima drugih krivičnih djela, dok drugi nisu kao takvi prepoznati.
3. Odsustvo preciznih zakonskih normi kojima bi bilo određeno seksualno iznuđivanje, u velikoj mjeri utiče i na sprječavanja ovog ponašanja.

Shodno navedenom mogu se definisati i odgovarajuće preporuke i to:

Neophodno je raditi na jačanju svijesti o postojanju i raspostranjenosti seksualnog iznuđivanja kao društveno neprihvatljivog ponašanja.

S obzirom da pojedini elementi seksualne korupcije/iznude jesu prepoznati i sadržani u opisima krivičnih djela u oblasti zaštite od polnog integriteta u Bosni i Hercegovini važno je putem javnih kampanja, motivisati građane/ke da prijavljuju seksualnu korupciju i traže zaštitu od zvaničnih institucija.

Neophodno je motivisati kreatore javnih politika kako bi reformisali postojeće zakone, a sve sa ciljem da seksualno iznuđivanje bude normirano na odgovarajući način.

Neophodno je afirmisati buduća istraživanja, koja bi trebalo da se fokusiraju na rodnu prirodu ovih društveno neprihvatljivih oblika ponašanja.

9. PRILOZI

9.1. Anketni upitnici

Istraživanje o raspostranjenosti seksualnog iznuđivanju (sextortion) u društvu Seksualnog iznuđivanju (sextortion) je spoj seksualnog uznemiravanja i zlo-upotrebe povjerene vlasti (korupcije), radi dobijanja seksualne koristi. Ovo je globalni fenomen koji ima razoran uticaj na žene i druge ranjive grupe. Navedeno je rodno određeni oblik korupcije i seksualnog nasilja, koji kao takav nije formalno pravno prepoznat u zakonima u BiH.

Iako je još prije deset godina istaknuto da je potrebno stalno ukazivati i razvijati svijest kod svakog pojedinca o neophodnosti prijavljivanja i procesuiranja ponašanja kojima se koristi moć radi dobijanja seksualnih usluga kao na poseban oblik korupcije u društvu, do sada je ova pojava uglavnom ostala neprepoznata. Svijest o postojanju seksualne iznude kao oblika korupcije je izuzetno niska, a dodatni problem predstavlja i siromašna dokumentacija o praksi dokazivanja i institucionalnim mehanizmima utvrđivanja seksualnog iznuđivanja.

U tom smislu, ovaj anketni upitnik je kreiran u cilju prikupljanja podataka, te evaluacije dominantnih stavova i mišljenja o seksualnom iznuđivanju u javnom i privatnom sektoru. Na ovaj način želimo da dođemo do najboljeg puta kojim se trasira proces usvajanja društvenih normi i standarda ponašanja, a sve zarad usvajanja opšteprihvaćenih univerzalnih i društvenih vrijednosti. Riječ je o konceptu prepoznavanja raspostranjenosti i kriminalizacije seksualnog iznuđivanja kao posebne negativne društvene pojave.

Rezultati istraživanja će se koristiti isključivo u navedene svrhe. Anketni upitnik je anonimn.

Uspjeh ovog istraživanja zavisi od Vaših iskrenih odgovora.

Hvala na saradnji i pomoći!

I Demografske karakteristike ispitanika/ca

1. Pol
 - a. Muški
 - b. Ženski

2. Godine starosti
 - a. Do 20 godina
 - b. Od 21 do 30 godina
 - c. Od 31 do 40 godina
 - d. Od 40 do 50 godina
 - e. Preko 51 godinu

3. Mjesto stanovanja
 - a. _____

4. Obrazovanje
 - a. Srednja stručna sprema
 - b. Visoka stručna sprema
 - c. Magistar/master nauka
 - d. Doktor nauka

5. Bračni status
 - a. Oženjen/udata
 - b. Neoženjen/neudata
 - c. Razveden/razvedena
 - d. Udovac/ca
 - e. n/a

6. Zaposlenje
 - a. Javni oculus
 - b. Privatni oculus

II Spoznaja, stavovi i raspostranjenost seksualnog iznuđivanja kod nas

7. Da li si upoznat/a sa pojmom seksualnog iznuđivanja
 - a. U potpunosti sam upoznat/a
 - b. Upoznat/a sam
 - c. Neodlučan/a sam
 - d. Nisam upoznat/a
 - e. U potpunosti nisam upoznat/a

8. Seksualno iznuđivanje može se smatrati društveno neprihvatljivim ponašanjem
 - a. Potpuno se slažem
 - b. Slažem se
 - c. Neodlučan sam
 - d. Ne slažem se
 - e. Uopšte se ne slažem

9. Ovaj fenomen prisustan je u našem društvu
 - a. Veoma često
 - b. Često
 - c. Povremeno
 - d. Rijetko
 - e. Nikada

10. Seksualno iznuđivanje u najvećem broju slučajeva pogađa žene i djevojčice
 - a. Potpuno se slažem
 - b. Slažem se
 - c. Neodlučan sam
 - d. Ne slažem se
 - e. Uopšte se ne slažem

11. Seksualno iznuđivanje pogađa žrtve svih uzrasta i ispoljava se u svim sferama života (radu, obrazovanju, sportu, itd.)
 - a. Potpuno se slažem
 - b. Slažem se
 - c. Neodlučan sam
 - d. Ne slažem se
 - e. Uopšte se ne slažem

12. Seksualno iznuđivanje dešava se na oćus mjestu
- Veoma ćesto
 - Ćesto
 - Povremeno
 - Rijetko
 - Nikada
13. Kojā su to najćešće neprihvatljiva ponašanja koja se dešavaju
- Seksualno iznuđivanje zloupotrebom pozicije
 - Seksualno iznuđivanja novćanom ponudom
 - Seksualno iznuđivanje kompromitujućim materijalom
 - Kombinacijom navedenih načina
 - Na drugi način: _____
14. Na koji način se ispoljavaju ova ponašanja
- Verbalnim putem
 - Neverbalim putem
 - Telefonskim putem
 - Putem društvenih mreža
 - Kombinacijom navedenih načina
 - Na drugi način: _____
15. Kao osnov za seksualnu iznudu koriste se
- EksPLICITNE fotografije ųrtve ili bliske osobe
 - EksPLICITNI video snimci ųrtve ili bliske osobe
 - EksPLICITNI snimci emitovanja u ųivo ųrtve ili bliske osobe
 - Drugi osnov: _____
16. Seksualno iznuđivanje ispoljava se na direktan način u odnosu izvršilac - ųrtva
- Potpuno se slaųem
 - Slaųem se
 - Neodlućan sam
 - Ne slaųem se
 - Uopšte se ne slaųem
17. Seksualno iznuđivanje ispoljava se putem posrednika
- Veoma ćesto
 - Ćesto
 - Povremeno
 - Rijetko
 - Nikada

18. Okruženje negativno reaguje na seksualno iznuđivanje
- Gotovo uvijek tačno
 - Obično tačno
 - Povremeno tačno
 - Obično nije tačno
 - Skoro nikada nije tačno
19. Da li se ovakva ponašanja prijavljuju organima gonjenja kod nas
- Veoma često
 - Često
 - Povremeno
 - Rijetko
 - Nikada

III Lična iskustva sa seksualnim iznuđivanjem

20. Da li možete da prepoznate situacije koje se odnose na seksualno iznuđivanje
- Veoma često
 - Često
 - Povremeno
 - Rijetko
 - Nikada
21. Da li ste imali lično iskustvo sa seksualnim iznuđivanjem
- Veoma često
 - Često
 - Povremeno
 - Rijetko
 - Nikada
22. Ako ste imali lično iskustvo, na koji način se ispoljavalo
- Neposrednim, ličnim putem
 - Putem posrednika
 - Elektronskim putem (Internet, društvene mreže, telefonskim putem)
 - Kombinacijom navedenih načina
 - Na drugi način: _____
23. Ukoliko ste imali iskustvo seksualne iznude, možete li navesti u kom kontekstu je bilo zastupljeno
- radi unapređenja
 - radi veće plate
 - radi stupanja u radni odnos
 - radi ostvarivanja godišnjeg odmora i drugih pogodnosti u ocus okruženju
 - radi polaganja ispita
 - druge okolnosti

24. Ako ste imali lično iskustvo koliko dugo je trajalo
- Samo jednom
 - Manje od tri mjeseca
 - Manje od šeste mjeseci
 - Više od godinu dana
25. Ako ste imali lično iskustvo na skali od 1 do 10 navedite kako je uticalo na Vaš život (1 - bez uticaja do 10 najveći stepen negativnog uticaja)
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
26. Lično iskustvo seksualnog iznuđivanja povjerio/la sam osobi od povjerenja
- Veoma često
 - Često
 - Povremeno
 - Rijetko
 - Nikada
27. Nisam nikome povjerio/la svoje lično iskustvo
- Zbog osjećaja stida i sramote
 - Zbog straha od daljih problema
 - Vjerovao/la sam da ću se sam/a izboriti sa tim
 - Nisam imao/la povjerenje u organe gonjenja
 - Iz drugih razloga: _____
28. Da li ste učestvovali u seksualnom iznuđivanju
- Veoma često
 - Često
 - Povremeno
 - Rijetko
 - Nikada
29. Da li ste upoznati/a sa seksualnim iznuđivanjem u svom okruženju
- U potpunosti sam upoznat/a
 - Upoznat/a sam
 - Neodlučan/a sam
 - Nisam upoznat/a
 - U potpunosti nisam upoznat/a

IV Prevencija i zaštita od seksualnog iznuđivanja

30. Ukoliko bi bio/la žrtva seksualnog iznuđivanja isto bi prijavio/la organima gonjenja
- Gotovo uvijek tačno
 - Obično tačno
 - Povremeno tačno
 - Obično nije tačno
 - Skoro nikada nije tačno
31. Ukoliko biste imali saznanja o seksualnom iznuđivanju, isto bi prijavili organima gonjenja
- Gotovo uvijek tačno
 - Obično tačno
 - Povremeno tačno
 - Obično nije tačno
 - Skoro nikada nije tačno
32. Imam povjerenje u organe gonjenja da će u ovim slučajevima da će postupiti efikasno
- Potpuno se slažem
 - Slažem se
 - Neodlučan sam
 - Ne slažem se
 - Uopšte se ne slažem
33. Nužna je pojedinačna kriminalizacija seksualnog iznuđivanja u domaćem pravnom sistemu
- Potpuno se slažem
 - Slažem se
 - Neodlučan/a sam
 - Ne slažem se
 - Uopšte se ne slažem
34. Šta možete učiniti da ne budete žrtva seksualnog iznuđivanja
- _____

V Dodatna pitanja

35. Ukoliko ste bili izloženi seksualnoj iznudi, možete li opisati događaj?

36. Da li se slažete da opis ovog događaja koristimo za kampanju na društvenim mrežama koja ima za cilj da doprinese podizanju svijesti o seksualnoj iznudi? Svi podaci su anonimni.

- a) Slažem se
- b) Ne slažem se

37. Da li želite da učestvujete u fokus grupnom intervjuu u vezi sa seksualnom iznudom?

Mjesto održavanja Banja Luka. Vrijeme održavanja juli/avgust 2023. Godine. Vrijeme trajanja 90 minuta. Broj učesnika/ca osam do deset. Učešće je volonterskog karaktera, a podaci će biti korišteni u svrhu istraživanja.

- a) Slažem se
- b) Ne slažem se

38. Ukoliko se slažete molimo Vas sa navedete kontakt podatke na koje Vas možemo kontaktirati radi učešća u fokus grupnom intervjuu.

9.2. Strukturisani vodič za fokus grupni intervju

Uzorak

6 učesnika/ ca

Ucesnik/ca	Stručna sprema	Zaposlenje po sektoru	POL
A1	VSS	Javni	M
A2	VSS	Javni	Ž
A3	VSS	Javni	Ž
A4	VSS	Nevladin sektor	Ž
A5	VSS	Nevladin sektor sa iskustvom u privatnom	Ž
A6	VSS	Javni sektor	Ž

Pregled fokus grupnog intervjua

I Uvod - 10 minuta

Pojašnjavanje cilja istraživanja, svrhe fokus grupe te pojašnjavanje za koje potrebe se istraživanje realizuje.

Utvrđivanje pravila rada i uputstava koja treba slijediti
Predstavljanje učesnika/ca

II Pitanja koja se diskutuju

1. Da li ste upoznati sa pojmom seksualna korupcija? Kako ga Vi razumijete?
2. Šta mislite koliko su osobe iz opšte populacije upoznate sa ovim pojmom?
3. Šta čini seksualnu korupciju, koji su to elementi?
4. Da li mislite da je to problem i da li je prisutan u našem društvu?
5. Šta mislite ko su najčešće žrtve seksualne korupcije?
6. Da li ste se ikad susreli sa nekim ko je doživio seksualnu korupciju?
7. Imate li neki primjer?
8. Šta mislite, gdje je najviše prisutan? U kojim društvenim strukturama?
9. Šta bi mogli biti uzroci seksualne korupcije? Zbog čega?
10. Koje društvene strukture i strukture sistema se trebaju baviti ovim problemom?
11. Da li bi ste vi nekome koga poznajete savjetovali da prijave seksualnu korupciju? Kome?
12. Šta je po vama dovoljan i adekvatan odgovor društva na seksualnu korupciju?
13. Da li smo nešto propustili navesti/pomenuti u današnjoj diskusiji?

Podržano od:

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Implementira:

